

Sikkert er det, at man ikke nogenstinde har lagt det Hensyn til Side, at den fattige Mand, som kun har sin Tid at leve af, ikke skulde plages med den Slags Ombud. Det har man altid havt paa Følelsen, og det er aldrig slet. Efterhaanden gik man imidlertid over til den Ordning, der er givet ved Forordningen af 9de Juni 1847 med Retsvidner. Syns-, Granknings- og Skjønsmænd udførte efter den ældre Lovgivning deres Gjering uden Bederlag. Men det følger af deres Forretningers Natur, at det i Reglen var mere fremragende Mænd, det var ikke Mænd, der hørte til den egentlige Arbejderklasse. Efterhaanden ere imidlertid i Aarenes Løb, navnlig i Begyndelsen af dette Aarhundrede, disse Forretninger gaaede over til at blive lønede Forretninger. Iøvrigt er en Sammenligning mellem Ombud og Vidner ikke ganske korrekt. Thi Vidnepigten kan ikke kaldes noget egentligt Ombud. Vidnepigten rammer jo rent tilfældig. Nogle maa jævnlig eller hyppig vidne; mange Andre komme aldrig dertil. Sikkert er det imidlertid, at den, hvem det rammer, vil føle det som et Besvær, som en Byrde. Ganske vist har man en Pligt til at offere sin Kraft i det Offentliges og Almenes Interesse, saa vidt man formaar det, men det kan godt siges, at det er ubilligt at forlange, at den, der kun har sin Tid at leve af, skal offere denne Tid uden Bederlag. I Grundloven gaa vi jo endog saa vidt, at vi holde paa, at Afstaaelse af Saadomsretten, naar den forlanges i det Almenes Interesse, ikke kan ske uden fuldt Bederlag, og man kan da nok sige, at det er i høj Grad ubilligt at forlange, at den, som intet Andet eier end sin Tid, skal offere denne i det Almenes Interesse uden Bederlag. Jeg kunde indfrænte mig dertil, fordi jeg antager, at den Følelse, som jeg er vis paa lever i det høie Thing, og som saa ofte har givet sig Udtryk i en sand og levende Interesse for de Folk, jeg her særlig taler om, vil uden Hensyn til, hvorledes man bærer sig ad andre Steder, lede til den Overbevisning, at som det nu er her, bør det ikke vedblive at være. Men det er dog ikke uden Betydning, at naar vi gennemgaa Lovgivningen i tilstødende Lande, vil man se, at der — jeg tør ikke sige i alle Lande, thi i den korte Tid, der har været levnet, have vi ikke formaaet at undersøge alle — i omtrent alle Lande — saadanne Forhold ere aldrig ens ordnede overalt, da den nationale Eiendommelighed altid gjør sig gjældende — gives der Bederlag for Vidneførelse i offentlige Sager til Folk, der sidde smaat i det. I England er det saaledes udtrykkelig bestemt, at fattige Ffolk skulle have

Godtgjørelse for deres Møde som Vidner. I Frankrig er der en lignende Bestemmelse, og saavidt jeg mindes, gjøres der ikke engang Forskjel mellem fattige Ffolk og andre. I Tyskland gives der Bederlag, i Sverrig ydes der Bederlag i større Udstrækning, end her er foreslaaet. I Norge gives der Bederlag med visse Begrænsninger, men som den norske Lov er affattet, gjælder særlig den Bestemmelse, at naar Vidner efter deres Kaar trænge dertil, skulle de have Bederlag. — Foruden det Bederlag, jeg her har talt om, er der ogsaa Spørgsmaal om Godtgjørelse for Reiseudgifter. Med Hensyn dertil stiller Sagen sig anderledes. Jeg tror nok, at man kan sige, at gennemgaaende er det en naturlig Fordring, at om man ogsaa skal offere sin Tid i det Almenes Interesse, bør man ikke af den Grund sættes i positive Udgifter, men bør kunne fordre dem godtgjorte. Der er derfor her i Overensstemmelse med, hvad der er Regel andre Steder, foreslaaet, at der skal gives Godtgjørelse for Reiseudgifter, naar Reisen strækker sig over 1 Mil. — De Udgifter, der som Følge heraf ville blive paaførte Statskassen eller rettere blive Forøgelser af Delinkventomkostningerne, thi de skulle udredes paa samme Maade som disse, er det naturligvis omtrent umuligt med Bestemthed at angive. Jeg kan kun bemærke, at vi have faaet Erklæringer fra et af de udstrakte jydskke Høbedistrikter og fra et ved Njebenhavn nærliggende Birk — det er omtrent Madsætningerne — og i disse Distrikter viser det sig, idet vedkommende Herredsfoged og Birkedommer har været saa velvillige at lade deres Protokoller for 1887 gennemgaa, at de omhandlede Udgifter i dette Aar vilde udgjøre mellem 5 og 15 pCt. af Delinkventomkostningerne, og at omtrent Halvdelen deraf vilde falde paa Reise-godtgjørelser og Halvdelen paa Erstatning til fattige Vidner. Det bliver altsaa i Gjennemsnit 10 pCt., hvis vi tør anstille en saadant Gjennemsnitsberegning, med Hensyn til hvilken man naturligvis kan stille sig saa skeptisk, som man vil. I Løbet af de 3 sidste Aar, som ere de eneste, jeg har kunnet gennemgaa, have Delinkventomkostningerne vist sig temmelig konstante. De have udgjort 160,000 Kr. aarlig for Amtspartitionsfonden. Derester vilde den Forøgelse, som der er Tale om, blive omtrent 16,000 Kr. aarlig. For mit Vedkommende spiller det ingen Rolle, thi naar jeg finder, at Noget er billigt, særlig overfor de Ffolk, jeg her taler om, finder jeg ogsaa, at vi Andre skulle betale det, men der kan jo være enkelte Andre, for hvem det spiller en større Rolle. Særlig har det ærede Mindretal